

Το πλούσιο συγγραφικό έργο του Φώτη Κόντογλου

Πολιτισμός / Λογοτεχνία - Φιλολογία

Αλέξιος Παναγόπουλος (Academician Prof. DDDr. Pdoc. Dr.Habil. Alexios Panagopoulos)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1TxFHsd>]

Την τελευταία πενταετία της ζωής του μεταξύ 1960 και του 1965 συνεχίζει και ολοκληρώνει την ιστορική του Αγίου Νικολάου Αχαρνών. Έχει γίνει αρκετά γνωστός. Ζωγραφίζει ιδιωτικά παρεκκλήσια όπως της οικογένειας Πατέρα στο Ψυχικό. Επίσης της οικογένειας Καμπάνη στο Πικέρμι και της οικογένειας Γουλανδρή στην Εκάλη. Επίσης του Αγίου Γεωργίου Πολυκλινικής Αθηνών.

Ως συγγραφέας και πεζογράφος, με το ιδιότυπο προσωπικό ύφος του με τη γλώσσα των θαλασσοπόρων και ταξιδευτών, με τα συναξάρια και την ιδανική πολιτεία τους, κι έναν εξωτικό σπάνιο κοσμοπολιτισμό, ο Κόντογλου, επηρέασε γόνιμα τη γραφή των μεταγενέστερων πεζογράφων αποτελώντας τον γνήσιο πρόδρομο της γενιάς του 1930.

Το συγγραφικό έργο του Κόντογλου θα το χωρίζαμε,

- Σε λογοτεχνικό, με τα πρωτότυπα έργα, τα ταξιδιωτικά, τις θαλασσινές ιστορίες, και τις λυρικές περιγραφές
- Σε διασκευές, με τις θαλασσινές ιστορίες από την εποχή των Ανακαλύψεων
- Σε βιογραφίες, των ιστορικών προσώπων, των οσίων και αγίων της Εκκλησίας
- Σε άρθρα ή δοκίμια, όπως για την παράδοση και τις αξίες της, τη βυζαντινή τέχνη, την πολεμική κατά του ρωμαιοκαθολικισμού και των ευρωπαϊκών προτύπων του ορθολογισμού της Δύσης, σε αντίθεση με το πνεύμα της καθ' ημάς Ανατολής
- Σε ποικίλα θρησκευτικά κείμενα, κυρίως για την πνευματική «οικοδόμησιν» των πιστών

Το 1918 ως νέος λογοτέχνης γράφει στο Παρίσι το καταπληκτικό ρομάντζο, όπως ο ίδιος το χαρακτήρισε «*Petro Cazas*» και το τυπώνει στο Αϊβαλί το 1920. Με το δεύτερό του έργο «*Βασάντα*», που εμφανίζεται να περιέχει και αρκετές μεταφράσεις, από τα ισπανικά, τα πορτουγέζικα, και τα γαλλικά, και αρχίζει να εδραιώνεται ως ένας ιδιότυπος πεζογράφος και εμπειρικός ταξιδευτής. Ο τόνος της αφήγησής του δηλώνει ρεπορτάζ και είναι περιγραφικός και αφηγηματικός. Τα

δύο πρώτα του έργα του κινούνται σε καθαρά λογοτεχνικούς χώρους, ενώ στα επόμενα χρόνια θα αρχίσει να αγγίζει άλλα πεδία της πεζογραφίας του. Στο περιοδικό που εκδίδει δημοσιεύει το διήγημα «*Το μυαλό μου ταξιδεύει*» το 1925. Η πρώιμη αυτή πεζογραφία του που δεν σχετίζεται με το παρελθόν και το παρόν της σύγχρονης ελληνικής κοινωνικής πραγματικότητας, εκτός από τη συλλογή «*Βασάντα*» κι αυτό έμμεσα μέσω του τρόπου της διήγησης του.

Το έτος 1934 το περιοδικό «*Ο Κύκλος*» τον συμπεριλαμβάνει σε μια Ανθολογία πεζογράφων, μάλιστα σε αυτούς που θεωρεί ως καλύτερους της εποχής. Περιλαμβάνεται και στην Ανθολόγηση του Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου «*Ανήσυχα χρόνια*». Γενικά τη δεκαετία του 1930 κι ενώ βγαίνουν τα πιο αντιπροσωπευτικά έργα των μεσοπολεμικών πεζογράφων, η παρουσία του Κόντογλου είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Αντίθετα τη δεκαετία του 1940 είναι η πιο δημιουργική στο συγγραφικό του έργο. Έχουμε τότε τους περισσότερους τίτλους των βιβλίων με το ποικίλου περιεχομένου θέματα με έμφαση τα θρησκευτικά κείμενα.

Στην Κατοχή με το «*Φημισμένοι άντρες και λησμονημένοι*» προστρέχει σε πρόσωπα φανταστικά ή υπαρκτά με έντονη τη νοσταλγική του διάθεση στη ρωμιοσύνη. Ένα από τα κεντρικά θέματα της πεζογραφίας του, αν όχι το κεντρικότερο, είναι ο Ελληνισμός, η ρωμιοσύνη, η Μικρά Ασία, πριν απολέσει την μορφή της από την βάρβαρη επαφή της με τον ασιάτη Τούρκο καταστροφέα του πολιτισμού της, ή στο τέλος της τουρκικής σκλαβιάς, όπου αναζητά πλέον την προσπάθεια στην επιστροφή στην παράδοση.

Το 1921 στο περιοδικό «*Ο Λόγος*» δημοσιεύει μετάφραση αποσπασμάτων από τον «*Ροβινσώνα Κρούσο*». Μεταφράζει στα «*Ελληνικά Γράμματα*» τα «*Παλιά Ιταλικά Παραμύθια*» το 1927 μαζί με τον Τζούλιο Καίμη, επίσης «*Το Μιλιούνι*» ή τα γνωστά ταξίδια του ελληνικής καταγωγής *Μάρκο Πόλο*. Το 1948 μεταφράζει στη «*Νέα Εστία*» τις Σκέψεις του Βλάση Πασκάλ εξελληνίζοντας τον τίτλο σε «*Ρητά και λογισμοί*».

Το πνευματικό δρομολόγιό του, όπως και άλλων πνευματικών δημιουργών και εκπροσώπων της Γενιάς του 1930 ήταν η πορεία μεταξύ «*Τουρκίας-Γαλλίας-Ελλάδας*». Αντιδρώντας στον εκδυτικισμό και ορθολογισμό αγωνίστηκε για την επαναφορά της παραδοσιακής βυζαντινής τέχνης και αγιογραφίας. Μαζί με τον Κωστή Μπαστιά και τον Βασίλη Μουστάκη κυκλοφόρησαν το περιοδικό «*Κιβωτός*». Όλοι με άρθρα και φωτογραφικό υλικό ενίσχυναν τον αγώνα του Κόντογλου. Μια τέτοια προσπάθεια περιέκλειε και κάποια ίσως μειονεκτήματα. Ο Κόντογλου κουβαλούσε από την περίοδο της μαθητείας του στο Παρίσι την αγάπη των «*Εμπρεσιονιστών*» για τις πρωτόγονες τέχνες. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα

μελέτησε και αντέγραψε τα έργα της βυζαντινής ζωγραφικής έχοντας και τέτοια κριτήρια και επιρροές. Όμως διέκρινε ξεκάθαρα ότι η βυζαντινή εικόνα θα έπρεπε να είναι καθαρή και ανόθευτη από κάθε άλλη επίδραση.

[Συνεχίζεται]

<http://bitly.com/1Ujnx7T>